

PREKEN, visitasgudstjeneste, Drøbak kirke 26. Oktober 2025

Bots- og bønnedag

Lukas 15,11–32

Sønnen som kom hjem

11 Jesus sa: «En mann hadde to sønner. 12 Den yngste sa til faren: ‘Far, gi meg den delen av formuen som faller på meg.’ Han skiftet da sin eiendom mellom dem. 13 Ikke mange dager etter solgte den yngste sønnen alt sitt og dro til et land langt borte. Der sløste han bort formuen sin i et vilt liv. 14 Men da han hadde satt alt over styr, kom det en svær hungersnød over landet, og han begynte å lide nød. 15 Da gikk han og søkte tilhold hos en av innbyggerne der i landet, og mannen sendte ham ut på markene sine for å passe grisene. 16 Han ønsket bare å få mette seg med de belgfruktene som grisene åt, og ingen ga ham noe.

17 Da kom han til seg selv og sa: ‘Hvor mange leiekarer hjemme hos min far har ikke mat i overflod, mens jeg går her og sulter i hjel! 18 Jeg vil bryte opp og gå til min far og si: Far, jeg har syndet mot Himmelen og mot deg. 19 Jeg fortjener ikke lenger å være sønnen din. Men la meg få være som en av leiekarene dine.’ 20 Dermed brøt han opp og dro hjem til faren.

Da han ennå var langt borte, fikk faren se ham, og han fikk inderlig medfølelse med ham. Han løp sønnen i møte, kastet seg om halsen på ham og kysset ham. 21 Sønnen sa: ‘Far, jeg har syndet mot Himmelen og mot deg. Jeg fortjener ikke lenger å være sønnen din.’ 22 Men faren sa til slaven sine: ‘Skynd dere! Finn fram de fineste klærne og ta dem på ham, gi ham ring på fingeren og sko på føttene. 23 Og hent gjøkalven og slakt den, så vil vi spise og holde fest. 24 For denne sønnen min var død og er blitt levende, han var kommet bort og er funnet igjen.’ Og så begynte festen og gleden.

25 Imens var den eldste sønnen ute på markene. Da han gikk hjemover og nærmet seg gården, hørte han spill og dans. 26 Han ropte på en av slaveguttene og spurte hva som var på ferde. 27 ‘Din bror er kommet hjem’, svarte han, ‘og din far har slaktet gjøkalven fordi han har fått ham tilbake i god behold.’ 28 Da ble han sint og ville ikke gå inn. Faren kom ut og prøvde å overtale ham. 29 Men han svarte faren: ‘Her har jeg slavet for deg i alle år, og aldri har jeg gjort imot ditt bud; men meg har du ikke engang gitt et kje så jeg kunne holde fest med vennene mine. 30 Men straks denne sønnen din kommer hjem, han som har sløst bort pengene dine sammen med horer, da slakter du gjøkalven for ham!’ 31 Faren sa til ham: ‘Barnet mitt! Du er alltid hos meg, og alt mitt er ditt. 32 Men nå må vi holde fest og være glade. For denne broren din var død og er blitt levende, han var kommet bort og er funnet igjen.’»

Mika 7,18–19

Hvem er en Gud som du?

18 Hvem er en Gud som du,
en som tar bort skyld og tilgir synd
for den resten han eier?

Han holder ikke evig fast på vreden,
for han vil gjerne vise miskunn.

19 Herren skal igjen
vise barmhjertighet mot oss
og trå vår skyld under fot.

Du skal kaste alle våre synder
ned i havets dyp.

2. Korinter 13,5–8

5 Ransak dere selv om dere er i troen. Prøv dere selv! Eller merker dere ikke at Jesus Kristus er i dere? Består dere kanskje ikke prøven? 6 Jeg håper dere vil skjønne at vi holder mål. 7 Vi ber til Gud at dere ikke må gjøre noe ondt. Ikke for å vise at vi holder mål, men for at dere skal gjøre det gode. Så kan det gjerne se ut som om vi ikke holder mål. 8 For vi makter ikke noe mot sannheten, bare for sannheten.

PREKEN

God søndag, kjære menighet!

Gud, vær meg nådig! Tilgi meg min synd for Jesu Kristi skyld. Skap i meg et rent hjerte, og gi meg kraft til nytt liv ved din hellige Ånd.

Denne bønnen ba vi sammen tidlig i gudstjenesten, og jeg undrer: Hvordan opplevde du det?

Kjentes det som om noen kom og trykket deg ned og skulle fortelle deg nok en gang at du er en synder, en som ikke har orden på livet ditt, som er uren, en som ikke fortjener noe godt?

Eller kjentes det bare som en gammel rutine som du leser opp fordi alle som er her, gjør det, og som du sjelden har tenkt over egentlig har noe med deg selv å gjøre?

Eller hadde du en annen følelse, en følelse av at det er godt å få si de ordene og få legge det som ble feil og galt over til Gud, omvende deg, og få en ny start?

Kanskje var det helt andre tanker og følelser som kom til deg da vi bekjente vår synd sammen, slik presten oppfordret oss til.

Synsbekjennelsen i gudstjenestens liturgi var et av de leddene som ble diskutert heftig i forbindelse med gudstjenestereformen som fant sted i årene 2012-2019. Sterke og følelsesladde innlegg ble holdt, om hvor vondt det gjorde å starte gudstjenesten med Hellige Gud, himmelske far, se i nåde til meg syndige menneske som har krenket deg med tanker, ord og gjerninger og kjenner lysten til det onde i mitt hjerte.

Skulle ikke kirken stå for et positivt menneskesyn, løfte opp at mennesket er skapt i Guds bilde og har uendelig potensiale til å gjøre godt? Kunne vi ikke begynne gudstjeneste med å takke Gud for livet og for alt som er godt?

Andre mente at vi sviktet syndserkjennelsens nødvendighet i frelsens orden, dersom vi ikke starter gudstjenesten med synsbekjennelsen. Nettopp å få begynne med å bøye hodet og bekjenne vår synd, og dernest ta imot tilgivelsen fra den nådige Gud, gjør oss i stand til å løfte hodet, rette ryggen, og elske Gud og vår neste, mente mange.

Det er ikke vanskelig å finne tekster i bibelen eller ord fra Jesus som minner oss om menneskets, vår, tarvelighet, vår egoisme, vår tilkortkommenhet, vår synd og vårt behov for nåde. Med det dobbelte kjærlighetsbud som standard: At vi skal elske Gud med hele vårt hjerte, hele vår sjel og all vår forstand og vår neste som oss selv, vet vi at vi mislykkes og er under dommen. Fordi vi gjør onde handlinger. Og like mye fordi vi unnlater å gjøre det gode vi vet vi burde gjøre. Som enkeltmennesker og som menneskehet. Vi unnlater å ta vare på naturen, ja, vi unnlater å endre vår livsstil så havet kan være fylt av liv, luften være frisk og sunn og jorden kan bringe fram vekster og være et godt sted å bo for mennesker over hele verden.

Og i disse dager, hvor verden ser ut til å være på de villeste veier på lenge, er vi mange som lengter etter at menneskeheten, og ikke minst verdens ledere, skal komme til seg selv, erkjenne synd, vende om og se at vi kan ikke fortsette å ruste opp, øke konfliktnivået, hate hverandre og drepe hverandre.

Det er all grunn til å bøye hodet og bekjenne vår synd. ~~Slik sønnen som reiste hjemmefra gjorde da han omsider kom til seg selv og til sannhets erkjennelse.~~

Samtidig er det slett ikke vanskelig å finne tekster i Bibelen som beskriver menneskets store godhet, vilje til selvoppofrelse, trofasthet og kjærlighet. Bibelen beskriver hvordan den barmhjertige samaritan gjør godt mot den fremmede, hvordan barnet deler av sin matpakke med den som er sulten, hvordan den fattige enken gir av det lille hun har. Mennesket er skapt i Guds bilde, og har et enormt potensiale til å gjør Guds gode gjerninger i verden. I det stille, i det små, og også stort, så hele verden blir forandret.

Fortellingen om de to sønnene og faren deres som vi akkurat lyttet til, er en slik bibelfortelling som viser oss at Bibelen kjenner til den virkeligheten vi lever i og anerkjenner at vi mennesker er i stand til å gjøre både godt og ondt.

Det er en rikdom og en dybde i denne lignelsen som gir oss mulighet til å speile oss selv og verden i den til ulike tider i livet. Bibelens og den kristne tros troverdige beskrivelser og fortellinger om hva og hvem et menneske er og kan være, gjør at ingen av oss trenger å holde oss borte fra Gud, uansett hvor elendige vi er og føler oss. Det er ingenting hos et menneske som er fremmed for Gud. For Guds ord beskriver det i sin fulle bredde, hvor galt det kan gå oss mennesker her i livet, hvor mange feil vi kan gjøre, hvor drevet vi kan være av egoisme, sjalusi, eiertrang og mere til. Enten på egenhånd, eller som menneskehet.

Det er godt og nødvendig for oss å bringe våre liv ærlig til Gud, gjøre som den bortkomne sønnen i teksten, angre våre synder og be Gud om å ta imot oss på nytt.

Vi trenger ikke bortforklare feiltrinn. Vi trenger ikke «stå for det vi har gjort». Nei, vi kan si et ærlig unnskyld til de mennesker vi har såret og skadet. Det er redelig og rett å gjøre når man erkjenner at man har gjort noe som har vært til skade for andre. Å si unnskyld. Ingen kan kreve at mennesker skal tilgi, men Gud har lovet å tilgi.

Derfor bekjenner vi alltid våre synder sammen i gudstjenesten.

Ikke fordi Gud noensinne vender seg bort fra oss.

Men fordi vi mennesker og hele menneskeheten stadig vender oss bort fra Gud, og svikter vårt kall til å elske Gud og vår neste som oss selv.

Fordi å komme til seg selv – å erkjenne egen synd, sannheten om eget liv, er å vende seg til den treenige Gud.

Og Gud står og speider etter oss, slik en god forelder gjør det. Guds hjerte er mykt og har inderlig medfølelse med oss og med verden i vår bortkommenhet. Gud kaller oss til seg, løper oss i møte, legger armene om oss, og stiller i stand fest. Og alle som vil får være med. Den som har vært hjemme og arbeidet trofast, og den som kommer i alle siste sekund.

I dag er festbordet dekket her i kirken. Det virker kanskje ikke så festlig, med et tynt oblat som dyppes i vin. Men festen er at det er Gud selv som holder måltid med oss, og i nattverden får vi alle del i fellesskapet med Jesus Kristus. Det er ring på fingeren og gjøkalv på bordet. Og du er hedersgjest.

For den treenige Gud gleder seg over hver og en av oss, og lengter etter å være sammen med oss. Gud kaller oss til dette festmåltidet.

Der får vi ta imot brødet og vinen til soning for alle våre synder. Og så sender Gud oss ut igjen til å være Guds nærvær i verden. Kalt til å møte mennesker slik Gud møter oss, med en åpen favn og med rom for alle. Kalt til å arbeide med all vår kapasitet for mer himmel på jord.

Fylt av kraft fra Den hellige ånd. For at Guds vilje skal skje på jorden, slik som i himmelen.

Ære være Faderen...